

'Preken uit de Maartenskerk', Kerk aan het kruispunt

Zondag 4 februari 2018

Marcus 1, 29-39

Teun Kruijswijk Jansen

I

Mensen die 'bezet' zijn om wat voor reden dan ook, en die weer in de ruimte worden gezet door Jezus, daar gaat het vaak over in het evangelie van Marcus.

En als het over mensen die door koorts bezet of 'bezeten' zijn gaat het meestal ook meteen over 'angst' en 'vertrouwen'.

Het is immers angstig als je je een speelbal voelt van wat je overkomt of gebeurt. Dat werkt verlamdend.

'Angst' en 'vertrouwen' zijn twee woorden die elkaars spiegelbeeld zijn. Angst verlamt, vertrouwen maakt vrij en open en ontvankelijk.

Ik meen dat het in dit verhaal ook gaat om die spanning tussen angst en vertrouwen.

Een strijd die de schare van mensen om Jezus heen, de belangstellenden die op hem af komen,

óók de eerste leerlingen raakt, die hem steeds meer gaan leren kennen.

Maar ook de 'demonen', die zeer geïnteresseerd en bang zijn voor deze begaafde rabbi.

En wat te denken van Jezus *zelf* die ook 'angst en vertrouwen' kent, eerst in de woestijn en wat in het één na laatste hoofdstuk van het evangelie tot een uitbarsting komt: *mijn God, mijn God, waarom... ?*

Als God ons thuisbrengt uit onze ballingschap, dat zal een droom zijn, zingt Psalm 126 straks.

II

Onze lezing van vandaag speelt zich aan het begin van Jezus' weg af... De leerlingen en omstanders zijn nog tamelijk onwetend, alleen de demonen, wie dat ook zijn, zien het al scherp.

En wij.. wij kijken van een flinke afstand in tijd en cultuur toe, terwijl we door het menselijke in het verhaal, en de hoop en het verlangen naar deze rabbi die kennelijk over 'de machten' gaat, wel dichterbij kunnen komen.

Het was een drukke dag daar in Kafarnaüm. Het begon al in de morgen: eerst in de synagoge de uitleg van de Schrift en dan plotseling die confrontatie met een 'bezetene'.

Daarna, *meteen*, naar het huis van Simon en Andreas en daar de genezing van de schoonmoeder van Simon.

Meteen na zonsondergang, het einde van de sabbat, stroomt heel het stadje uit, naar het huis van Simon.

En Jezus geneest velen van wat hun scheelt.

De volgende dag *meteen* weer weg, voor de grote tocht door

Galilea.

Het verhaal van Marcus wordt gekenmerkt door gedrevenheid en vaart, versterkt door het woordje 'meteen'.

Het lijkt wel alsof *Jezus* bezeten is, voortgedreven als hij lijkt door een onzichtbare hand. Op wie of wat vertrouwt hij dat hij dit kan? Wat is de Bron van zijn kracht en macht?

Het begint bij de genezing van de schoonmoeder van Petrus. Schoonmoeders staan er vaak niet goed op, maar ja wat te denken van schoonzoons?

Nico ter Linden, vorige week zondag overleden, die voor velen van ons de Bijbel weer verstaanbaar wist te maken, vertelt verrassend dat de schoonmoeder van Petrus van *hem* ziek is geworden:

Verkoopt me daar van de ene dag op de andere zijn schip om achter een vreemde wonderdoener uit Nazareth aan te gaan!

'misschien zal zij het begrijpen wanneer zij u heeft ontmoet',

zei Simon tegen Jezus. Hij kan zich de reactie van zijn schoonmoeder wel voorstellen, zij heeft natuurlijk gelijk. Maar er is met Jezus een groter gelijk in zijn leven gekomen. Hij heeft er alleen nog geen woorden voor om het haar uit te leggen.

'En Jezus kwam naderbij'. Totdat hij zo dicht bij de vrouw was gekomen dat er voor de koorts geen plaats meer was.

'Hij vatte haar hand en wekte haar op.' Alsof ze dood was.

En zij stond op. Een wedergeboorte is dit. De koorts, de kramp en de kwaadheid, ze kon het allemaal laten varen. En ze was Simon innig dankbaar dat zij door hem deze heilige Gods had ontmoet. *'En zij diende hen.'*

Opstaan en dienen, dat is, als we de evangelist mogen geloven,

waartoe volgelingen van Jezus, zowel mannen als vrouwen, worden geroepen.

(uit: 'Het verhaal gaat' (2)... blz.26/27)

III

Wat we hier zien is dat de mensen om Jezus heen, *groeien* van nieuwsgierigheid naar vertrouwen: *iedereen* die er slecht aan toe was, en die door demonen bezeten waren, werd naar hem toegebracht.

En *heel* de stad had zich verzameld bij de deur.

Bij Johannes zegt Jezus van zichzelf *Ik ben de deur, als iemand door mij binnenkomt zal hij gered worden.*

Hier blijven *velen* noodgedwongen op de drempel staan.

Hij genas er velen, staat er... waarom niet allemaal? Iedereen heeft toch recht op genezing zou je denken? Als Jezus Gods zoon is...?

Het zijn wonderlijk genoeg de 'demonen' hier, de mensen die door het kwaad bezet zijn, die hem hierin herkennen.

Het is lastig voor ons om de demon te lokaliseren.

We zeggen wel: er was een engel op m'n pad, maar niet zo gauw: er kwam een demon op mijn weg!

Ze lijken op iets wat in de Islam nog altijd beleefd kan worden, En dan roept de psychiater van het ziekenhuis de hulp van de geestelijk verzorger in.

In de Islam is de demon een 'djinn' een bovennatuurlijk wezen: er zijn goede djinns, als een engel, en er zijn slechte djinns.

De slechte djinn is op het kwade uit, probeert het goede verdacht te maken. Djinns zijn nieuwsgierig van aard, en als ze verjaagd worden vallen ze als een kaartenhuis uit elkaar.

Hier zijn *zij* het die doorzien wie Hij is; en zij moeten in het Marcusevangelie daarover voorlopig hun mond houden.

Jezus wil nu niet herkend worden. Hij wil niet als een *wonderdokter* bekend staan, die alles even recht trekt wat krom getrokken is.

Dan zou het accent op hem *als persoon* komen te liggen. Hij staat zelf in dienst van iets anders, iets groters... *Uw Koninkrijk kome, uw wil geschiede...* ik kom om het goede nieuws te brengen dat we *allemaal* door G'd in de ruimte worden gezet. Dat is onze dienst, onze taak om daaruit het leven te kiezen, los van de vraag of we allemaal genezen kunnen worden, van wat ons scheelt, onze 'lek en gebrek', zal ik maar in gewoon Nederlands zeggen.

IV

Jezus was zeer begaafd, zoveel wordt ons wel duidelijk. Maar het gaat hier niet om zijn gaven en kwaliteiten, maar waar zijn, en daarmee geloof ik, ook *onze* gaven, op terug gaan en toe kunnen leiden.

En 's morgens vroeg, nog diep in de nacht, stond hij op, ging naar buiten en begaf zich naar een eenzame plaats en bad daar.

Hij wist zich leeg van alles wat hij gegeven had.

Zijn Bron gaat in de nacht echter weer stromen.

In de stilte en het donker, in de eenzaamheid van de nacht verliezen de gevestigde stellingen, en manier van doen hun vanzelfsprekendheid. We raken onze actieve greep kwijt.

We kunnen niet meer oordelen, we hebben geen beelden meer: angst en vertrouwen komen van alles ontdaan aan het licht.

(de slechte slapers onder ons weten er alles van!)

Hier ligt de Bron van Jezus leven. Niet vanuit zijn begaafdheden, zijn eigenschappen, zijn acties voor het Goede Leven, zelfs zijn vertrouwen is niet beslissend.

Vanuit de Bron in de nacht komen zijn woorden en werken voort, onweerstaanbaar en onvoorwaardelijk.

En dit was zijn kracht in het leven van alledag.

Kwade machten, djinns, worden daardoor verdreven.

Deze krachtbron van stilte en gebed komt tot spreken.

Ongeacht of je iets meer of minder vertrouwen hebt in het leven; of je nu iets meer of iets minder kunt spreken.

Mozes stotterde maar leefde uit de bron. Jeremia stamelde 'ach Heer, ik kan niet spreken', en hij werd de grootste profeet.

Maar door de nacht van hun angst heen groeide hun vertrouwen. Waarom zou dat aan u, aan ons voorbij moeten gaan?

Als God ons thuisbrengt uit onze ballingschap dat zal een droom

zijn!

Wij zullen zingen, lachen, gelukkig zijn.

Dan zegt de wereld: Hun God doet wonderen,

ja Gij doet wonderen, God in ons midden,

Gij onze vreugde.